

RAPPORT

Undersökning av ekologiska frukter och grönsaker i butik i Lunds kommun

Miljöförvaltningen

2017

Linda Nilsson
linda.nilsson@lund.se
Praktikant

2017-05-23

Rapport- Undersökning av ekologiska frukter och grönsaker i butik i Lunds kommun

Dnr MR 2017.1580.1 och MN 2017.0058.1

Sammanfattning

Sedan april 2016 finns ett utökat ansvar för kommunerna att kontrollera butiker som säljer ekologiskt frukt och grönt i lösvikt. Om separering av ekologiskt och konventionellt odlade frukter och grönsaker är bristfällig kan konsumenterna av misstag köpa en konventionell vara som de tror är ekologisk. Miljöförvaltningen valde att under april år 2017 genomföra en undersökning av livsmedelsbutikers rutiner för hantering av ekologiskt odlade frukter och grönsaker med fokus på redlighet. I Lund gjordes detta genom att besöka 32 livsmedelsbutiker för att undersöka hur de hanterade och förvarade ekologiska frukter och grönsaker i förhållande till det konventionella. Enbart 21 butiker omfattades av undersökningen eftersom de övriga elva butikerna var anslutna till ett kontrollorgan.

Miljöförvaltningen bedömer utifrån undersökningen att butikerna har tillräcklig separering mellan ekologiska och konventionella frukt och grönsaker. Alla butiker har väl märkta ekologiska produkter, antingen genom att de är förpackade, eller genom klistermärke/brännmärke på frukt och grönsaker i lösvikt.

Mål

Målet med undersökningen är att undersöka om butikerna har god redlighet mot kund och på ett tydligt vis separerar ekologiskt frukt och grönt från konventionellt. Effekten av undersökningen kommer förhoppningsvis vara en ökad kunskap och medvetenhet hos verksamhetsutövare.

Genomförande

Totalt har 32 stycken livsmedelsbutiker i Lunds kommun besökts. Dessa butiker har gemensamt att de alla har ekologisk försäljning av frukt och grönt. Butikerna besöktes oanmält under april månad och med hjälp av en checklista intervjuades och kontrollerades livsmedelsföretagarnas hantering av de ekologiska livsmedlen.

Bakgrund

Alla som vill märka sina produkter som ekologiska måste ansluta sig till ett godkänt kontrollorgan (följande kontrollorgan finns; Kiwa Sverige AB, SMAK AB, HS Certifiering AB, Valiguard AB, ProSanitas Certifiering, Intertek Certification AB). Det finns dock ett undantag i Sverige. De som säljer sina produkter direkt till slutkonsument omfattas inte av detta krav så länge de inte producerar, förvarar varor på annat ställe än i försäljningslokalen, bereder eller importerar ekologiska varor från ett tredje land.

Sedan april 2016 finns ett utökat ansvar för kommunerna att kontrollera ekologiska livsmedel i butiker som säljer frukt och grönt i lösvikt och som inte är anslutna till ett kontrollorgan. Det är miljöförvaltningen som ska kontrollera om butikerna följer lagstiftningens krav av bland annat förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter. Om bristande efterlevnad upptäcks ska miljöförvaltningen vidta åtgärder för att se till att butiken avhjälper situationen.

Butikerna är skyldiga att göra det tydligt för kunderna vad som är ekologiskt och vad som är konventionellt odlat. Det handlar om redlighet, om en kund vill köpa ekologiska varor ska det vara ekologiskt kunden får med sig hem, inte konventionellt.

Ekologiska produkter ska vara märkta på ett sätt så att kunderna kan se att det är ekologiskt. Detta kan göras på olika sätt, exempelvis genom förpackade frukter och grönsaker där det står på förpackningen att varan är ekologisk. När varorna säljs i lösvikt kan klistermärke på varje frukt/grönsak eller ett brännmärke användas.

Resultat

Totalt är elva av de 32 butiker som besökts anslutna till ett kontrollorgan för ekologisk frukt och grönt. Dessa butiker ingår därför inte i undersökningen eftersom det är kontrollorganet och inte miljöförvaltningen som har kontrollansvaret.

Alla 21 butiker som har besökts och som omfattas av undersökningen har tydligt märkta ekologiska produkter. Om de är förpackade står det på förpackningen att varan är ekologisk. Säljs ekologiska frukter och grönsaker i lösvikt används klistermärken/brännmärken på varje lösviktsvara som visar att varan var ekologisk.

Butikerna förvarar ekologiska livsmedel på olika sätt. En del butiker har en egen kyl/egen förvaringsplats för det ekologiska medan andra butiker förvarar det ekologiska bredvid det konventionella. En del säljer enbart ekologiska varor som är förpackade.

De flesta butikerna har ingen större lagerhållning av ekologiskt frukt och grönt utan det går direkt ut i butik. I lagret ligger allt i originalförpackningar/kartonger.

Bilden visar hur en butik har avgränsat de ekologiska äpplena från de konventionella genom en skiljevägg som tydligt är märkt med ordet eko.

Bilden visar hur en butik har gjort det extra tydligt för kunderna genom att placera de ekologiska röda äpplena bredvid konventionellt odlade gröna äpplen.

Utvärdering

I fallen då butikerna förvarar det ekologiska i en separat hylla blir det svårt för kunderna att förväxla det konventionella med det ekologiska. I butikerna som förvarar ekologiskt bredvid konventionellt finns det större risk för kunderna att förväxla, exempelvis röda ekologiska äpplen som ligger bredvid röda konventionella äpplen. En del butiker har istället de röda ekologiska äpplena bredvid gröna konventionella, det blir på så sätt enklare för konsumenten att köpa rätt vara. Det visar att det är möjligt att med enkla medel minska risk för förväxling. Att använda sig av en skiljevägg gör att lösviktsfrukter/grönsaker som är konventionella inte rullar över till de ekologiska.

Flera av butikerna vill gärna placera ekologiskt bredvid konventionellt för att öka försäljningen av ekologiskt. Det ställer högre krav på butiken att vara tydliga med märkning och placering av varorna, för att säkerställa att ingen förväxling sker.

Miljöförvaltningen anser inte att det finns risk för förväxling mellan det ekologiska och konventionella i lagerhållningen då allt hålls i originalförpackning eller originalkartongerna.

Det är första gången miljöförvaltningen undersöker hanteringen av ekologiska frukter och grönsaker. Undersökningen visar att butikerna i Lunds kommun har god separering mellan ekologiskt frukt och grönt och det konventionellt odlade. Redlighet mot kunder uppfylls eftersom det inte bedöms finnas risk för att kunden blir vilseledd.